

Jordbruks- forhandlinger

NMBU
1.november 2016
Brita Skallerud

NORGES BONDELAG

Forhandlingsretten

- Hovedavtalen av 1950

- **Det forhandles om inntektsmuligheter, ikke garantert inntekt!**
- Forhandler om:
 - administrerte priser (målpriser) på råvarer
 - direkte støtte (tilskudd)
 - utviklingsprogram (miljø, økologi, bygde- og nær.utvikl.)
- Forhandler ikke om:
 - toll og importbestemmelser
 - skatter og avgifter
 - lover og forskrifter

Jordbruksforhandlingens gang

Sommer

Informasjon om resultatet av forhandlingene

Årsmøte i Norges Bondelag=> valg av leder, 1. og 2. nestleder og styremedlemmer

Høst/ Vinter

Budsjettnemnda starter sitt arbeid med grunnlagsmaterialet

Studiehefte lages

Lokallagsarbeid

Arbeidsgrupper oppnevnt i forhandlingene begynner sitt utredningsarbeid

Jordbruksforhandlingens gang

Vår

Lokallag, fylkeslag og aktører i landbruksnæringa innspill til partene.

Budsjettnemnda ferdigstiller grunnlagsmaterialet

Representantskapet gir forhandlingsutvalget sitt mandat

Norges Bondelag og Norsk Småbrukarlag sammenstiller felles krav- Jordbrukets krav

Staten: Tilbud.

Forhandlinger

Forhandle eller ikke??

Forhandle:

- Partene argumenterer for forslagene
- Sonderinger for løsninger
- En eller alle partene kan velge å gå i brudd => forhandlingene fortsetter mellom gjenværende parter.

Brudd

- Tilbud til Stortinget.
- Vi; aksjoner

Uansett avtale eller brudd, det blir en ny jordbruksavtale

		Norges Bondelag	Norsk Bonde og småbrukarlag	Regjering	Gevinst av NB. Mill kr
	2016	AVTALE	BRUDD	H/Frp	210
	2015	AVTALE	BRUDD	H/Frp	310
	2014	BRUDD	BRUDD	H/Frp	
	2013	AVTALE	AVTALE	AP/SP/SV	
	2012	BRUDD	BRUDD	AP/SP/SV	
	2011	AVTALE	BRUDD	AP/SP/SV	420
	2010	AVTALE	BRUDD	AP/SP/SV	200
	2009	AVTALE	AVTALE	AP/SP/SV	
	2008	AVTALE	AVTALE	AP/SP/SV	
	2007	AVTALE	AVTALE	AP/SP/SV	
	2006	AVTALE	BRUDD	AP/SP/SV	270
	2005	AVTALE	AVTALE	H/KRF/V	
	2004	AVTALE	AVTALE	H/KRF/V	
	2003	AVTALE	AVTALE	H/KRF/V	
	2002	AVTALE	BRUDD	H/KRF/V	410
	2001	AVTALE	AVTALE	AP	
	2000	BRUDD	BRUDD	AP	
	1999	AVTALE	AVTALE	Krf/V/SP	
	1998	AVTALE	AVTALE	Krf/V/SP	
	1997	AVTALE	BRUDD	AP	280
	1996	BRUDD	BRUDD	AP	
	1995	AVTALE	BRUDD	AP	600
	1994	BRUDD	BRUDD	AP	
	1993	AVTALE	BRUDD	AP	185
	1992	BRUDD	BRUDD	AP	
	1991	BRUDD	BRUDD	AP	
	1990	AVTALE	AVTALE	H/Krf/SP	
	1989	AVTALE	BRUDD	AP	380
	1988	AVTALE	BRUDD	AP	270
	1987	BRUDD	BRUDD	AP	
	1986	BRUDD	BRUDD	H/Krf/SP	
	1985	AVTALE	AVTALE	H/Krf/SP	
	1984	AVTALE	AVTALE	H/Krf/SP	
	1983	BRUDD	BRUDD	H	
	1982	AVTALE	BRUDD	H	450
	1981	AVTALE	AVTALE	AP	
	1980	BRUDD	BRUDD	AP	
SUM NB GEVINST					3985
SUM AVTALE		26	14		
SUM BRUDD		11	23		
Andel brudd		30 %	62 %		
Andel brudd med Høyre i Regjering		20 %	70 %		
Andel brudd med AP i Regjering		36 %	73 %		
Andel brudd med SP i Regjering		14 %	36 %		

Ingen forhandlinger er like...

Staten kommer med et nytt tilbud i næringen hvor de øker måprisene og fjerner kuttet i budsjettstøtten. Foto: Siri Juell Rasmussen

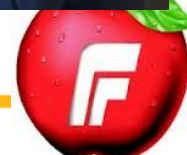
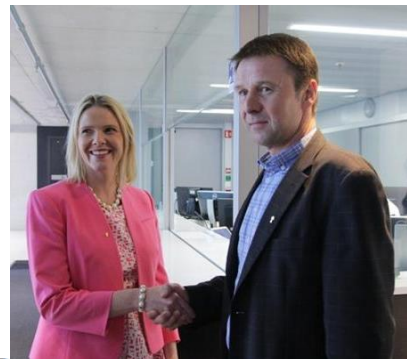
Staten slenger på 205 millioner i nytt tilbud

Staten har økt sitt tilbud i jordbruksforhandlingene til 295 millioner kroner. Bøndene krevde i utgangspunktet 950 millioner kroner. Melkeregioner blir videreført.

Enighet i jordbruksoppgjøret

Høyre, Frp, Venstre og KrF er enige om en økning i budsjettrammen på rundt 250 millioner kroner over statens opprinnelige tilbud til bøndene.

Regjeringa, V og KrF politisk forlik

Enighet i jordbruksoppgjøret

Høyre, Frp, Venstre og KrF er enige om en økning i budsjetttrimmen på rundt 250 millioner kroner over statens opprinnelige tilbud til bøndene.

”...forhandlingsinstituttet ligger fast, og at det for kommende oppgjør er avgjørende at instituttet ikke undergraves. Framtidige oppgjør bør følge vanlig praksis....., og ikke er gjenstand for forhandlinger i Stortinget.statens tilbud til fremtidige jordbruksoppgjør skal være i tråd med de føringer som ligger til grunn.....”

www.bondelaget.no

Stortingets ambisjoner

”bred enighet om

- at norsk landbruk skal ha fokus på økt matproduksjon med intensjon om økt sjølforsyning”
- at lønnsomheten i norsk landbruk må styrkes.
- at det må gis incentiver til investeringer og driftsoptimalisering”
- å legge til rette for økt rekruttering.”

**Hva er Regjeringa og
faglaga mest uenige om?**

% eller kroner?

„Erna sjef har ei lønn på 2 mill. kroner og får økt lønna med 1 % eller kr. 20.000.

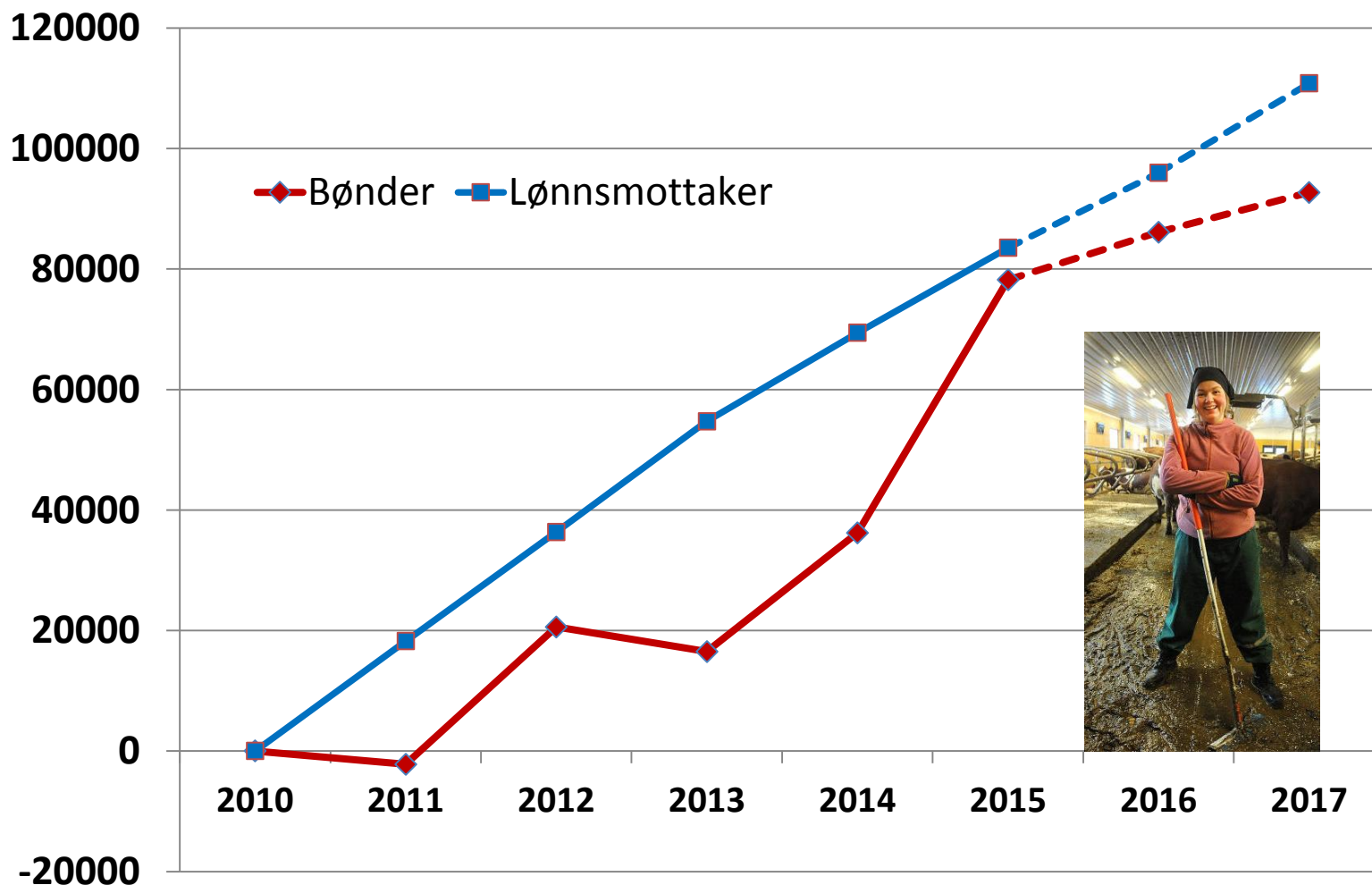
Nils Dreng har ei lønn på 200.000 kroner og får økt lønna med 4 % eller kr 8.000.

Spørsmål 1: Hvem får størst lønnsøkning?

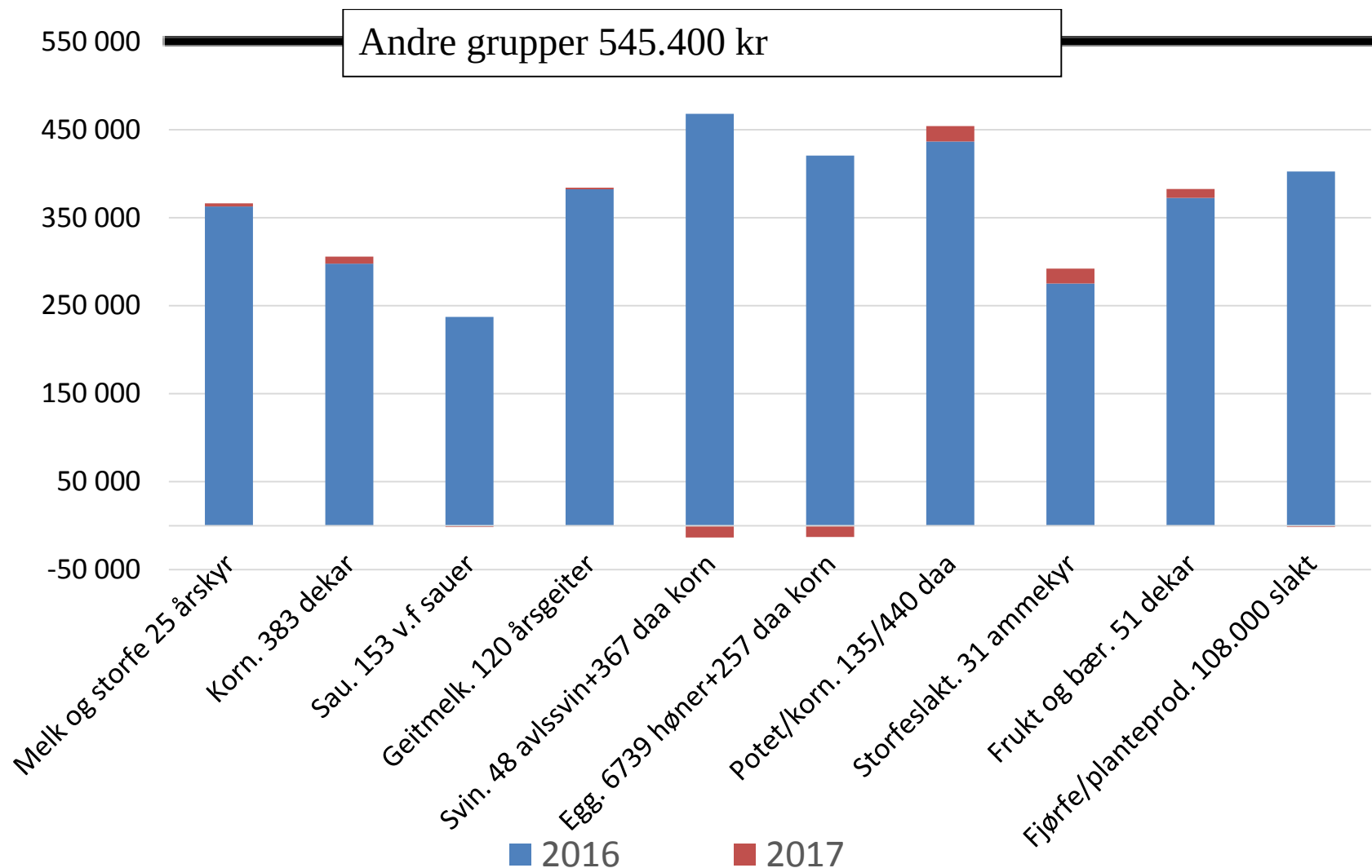
Spørsmål 2: Hvorfor?”

Inntektsutvikling. Bønder - lønnsmottakere

Regnskapstall. Referansebruk

I have a dream..

Hovedformålet med landbrukspolitikken skal være en kostnadseffektiv matproduksjon

Vår løsning er mangfold og mer norsk mat.

Vi vil bruke matjorda
over hele landet

Vi vil dyrke mat på en
bærekraftig måte

Vi vil ha levende
landskap og liv i bygda

Landbruk over hele landet

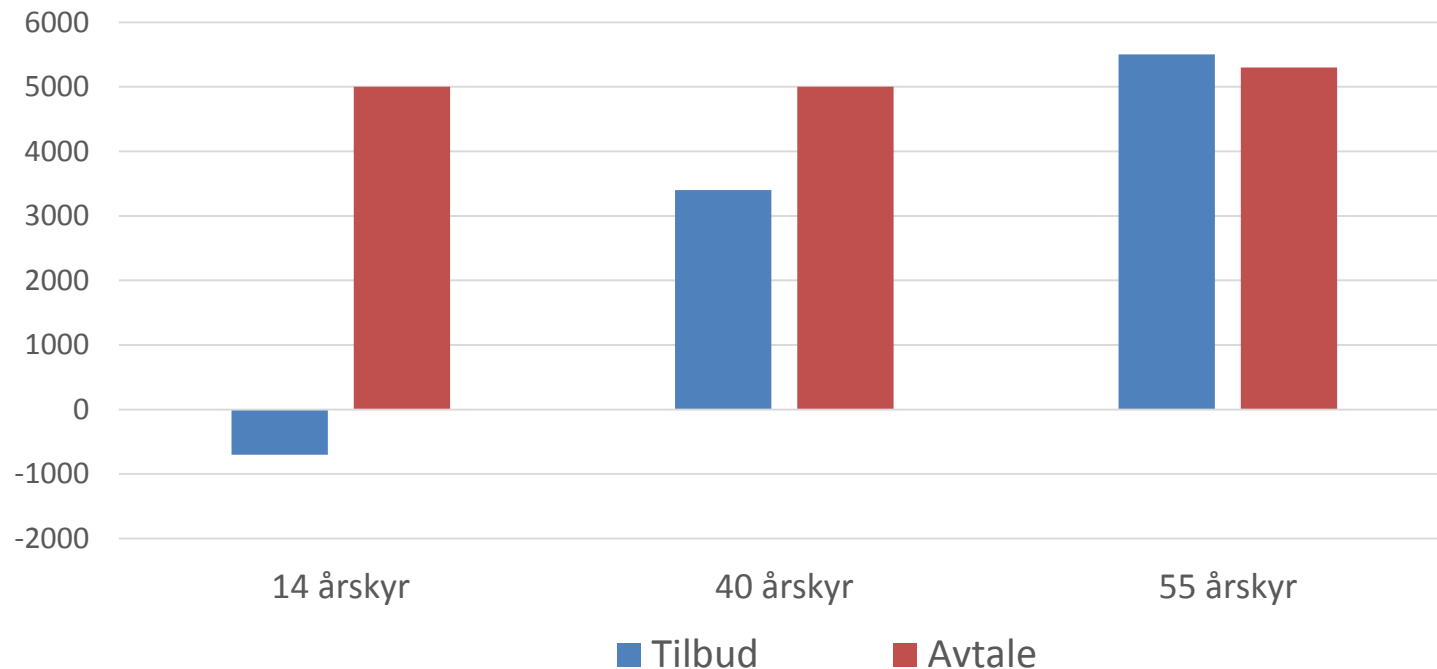
Komiteen ønsker et **miljøvennlig**, **bærekraftig** og fremtidsrettet norsk landbruk med **små og store bruk i hele landet**.... Det må opprettholdes en **differensiering i virkemidlene** som legger til rette for en **variert bruksstruktur** og sikrer **bærekraftig produksjon på jordbruksarealene i hele landet**....

Komiteen understreker at **vilkårene for jordbruksdrift er forskjellige** i ulike deler av landet, og jordbruket bidrar også til **andre viktige samfunnsgoder enn mat**.

Vi har oppnådd bedre resultat for små og mellomstore bruk

Endringer i inntekt på bruk med melk

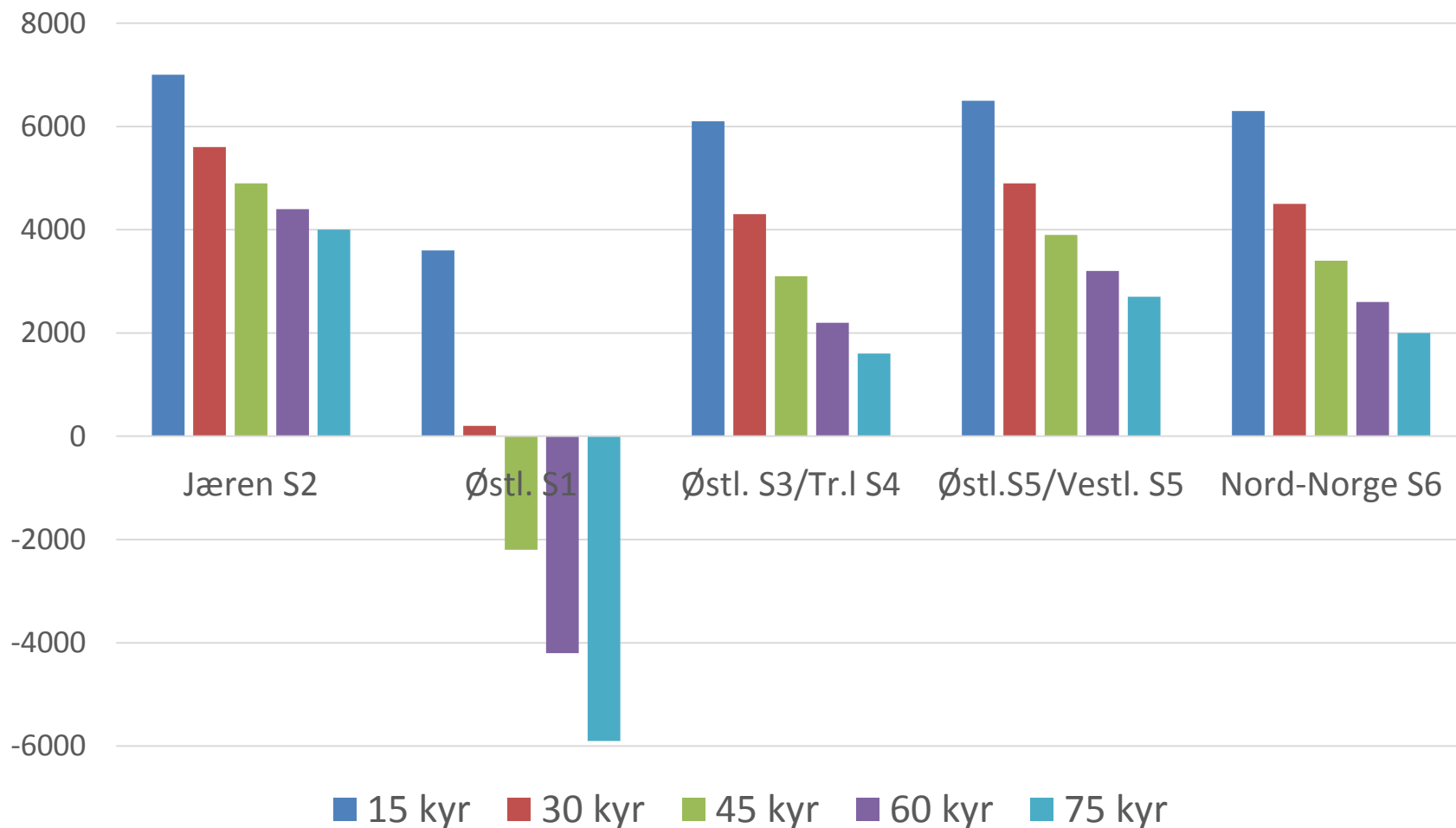

Store bruk: Rentenedgang gir inntektsvekst.

Små/mellomstor bruk: Styrking av tilskudd med struktur gir inntektsvekst.

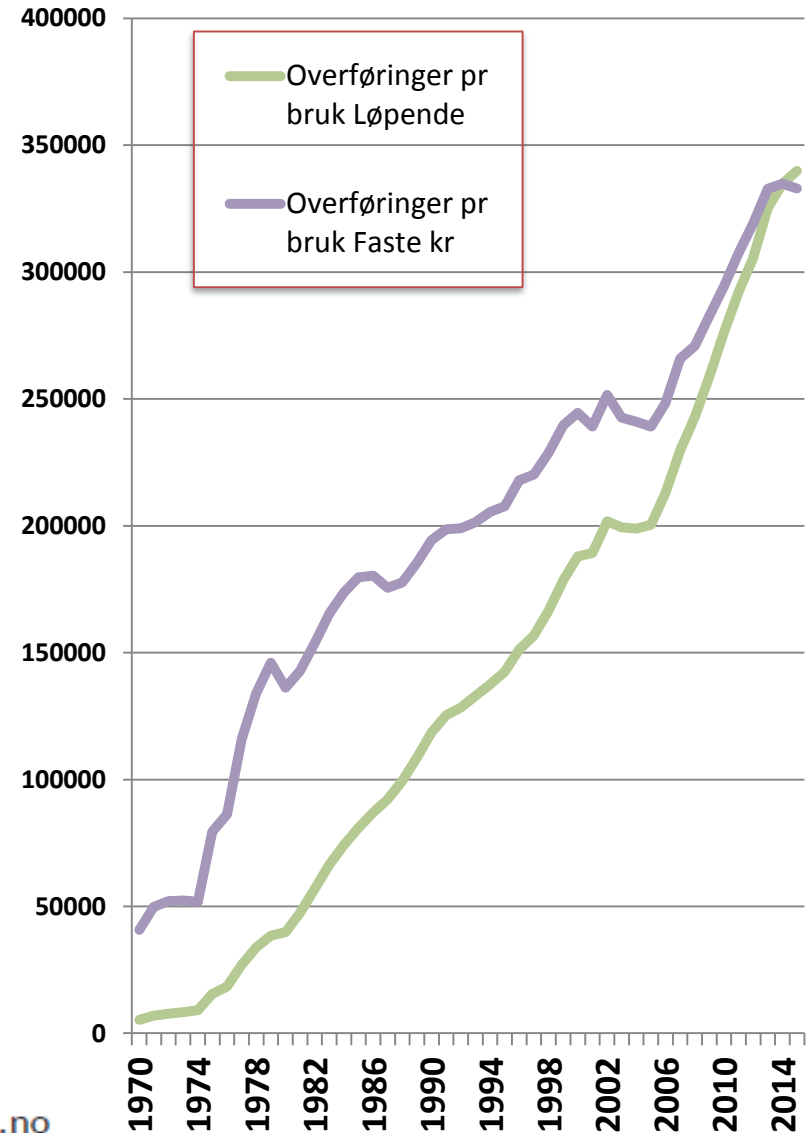
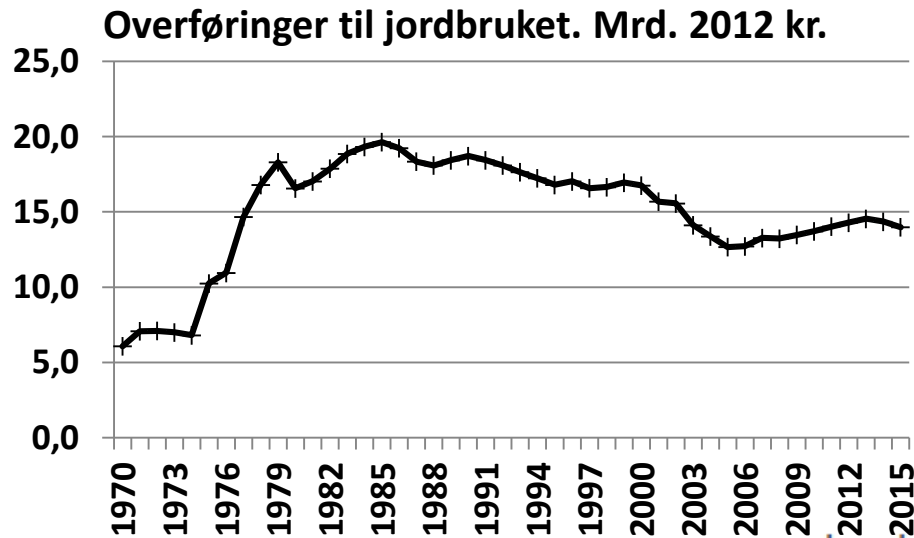
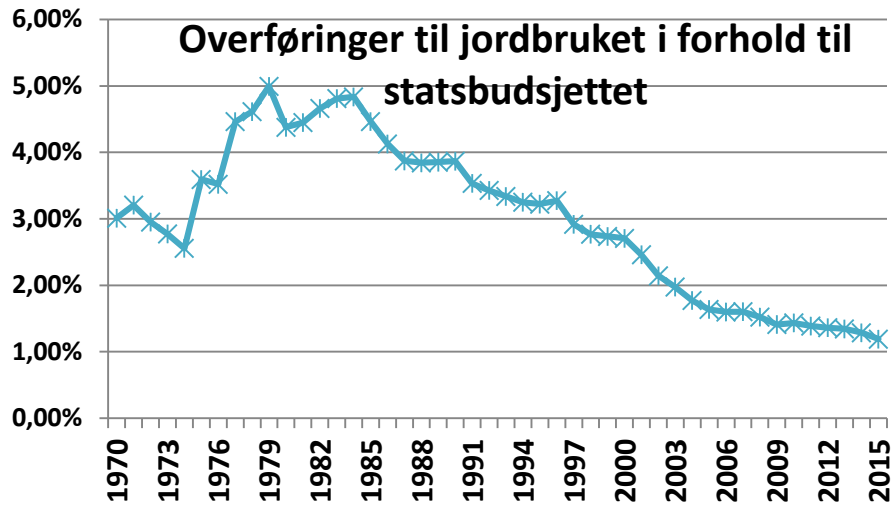
Utslag tilskuddsendringer

Kr/årsverk

Tilskudd

Regjeringens mål: Redusere nivået på overføringene

Markedsregulators roller

Jordbruksorganisasjonene påtar seg gjennom markedsregulerende tiltak og prisnoteringer å holde gjennomsnittsprisene på de enkelte varegrupper for avtaleperioden på eller under de avtalte målprisene.

Jordbruks-
avtalen

Ta ut målpris

Slf
kontrollerer

Gjennomføre
markeds-
regulering

Omsetningsrådet
kontr og vedtar

Vurdere
markeds-
balansen

SLF senker
toll

Nortura

www.bondelaget.no

Hvorfor forhandlinger?

- Gir bøndene økt innflytelse over egne rammevilkår, samtidig som det gir landbruket en forpliktelse til å stå inne for inngått avtale.
- Gir økte inntektsmuligheter til bøndene.
- Setter landbruket på den politiske dagsorden og øker kunnskapen om landbrukspolitikken.

Lykke til med egen utvikling og arbeid til beste for bonden !

Takk for meg!

www.bondelaget.no

